

Interreg

Latvija-Lietuva

European Regional Development Fund

EUROPEAN UNION

FINAL CONFERENCE

A story of interaction of nature, cultural heritage, and tourism in the manor parks

Project achievements by Nature Heritage Fund, PP4

Lina Jankauskienė

Eleja, 20.10.2022.

Interreg V-A Latvia – Lithuania Programme 2014-2020

Sustainable Integration of Novel Solutions into Cultural Heritage Sites/ NovelForHeritage , LLI-444

2 WALKING ROUTES FOR ŽAGARĒ MANOR PARK: BROCHURES IN EN, LT, LV

Dendrological

Darbu parkai neatsejamai nuo dvary sodybu, kur įvairūs darvinių rūšių, kėlis ir takai, tvėnkiami ir augalija sudaro vieningą ansamblį. Žagarės dvare viene ne kartą keisėsi šios vietos, Pirmaisiai dvarininkai, priklausę Mikalojaus Rymkūno, minimas 1450 m. Populi archeologiniai tyrimai jį stovėjo žvegišio kaimo gyvenvietėje, prie Vėdės kaimo. Dvaro vieta keičiasi augant Žagarės miestui, keičiantis dvarininkams. Šiuo parku, dabar oficialiai vadinamu Žagarės dvaro sodybos parku, vokiečiai dalis suformavo XIX a. pirmoje pusėje, Rusijos imperatoriui Jekaterinai 1770 m. padovanojusį iš daug savęs melchui Palatinui Zubovui. 1957 m. dvaro atkūrė kolektyvams bei šeimoms, buvo XIX a. XX amžių sandorine parką išplėti iki dabartinio dydžio.

SUSIPAŽINKITE SU ŽAGARĖS DVARO SODYBOS PARKO AUGALAIS!

Šiandien pasivaikiojimo miesto kraštovaizdžio architektas E. Andrej. Žagarės parkas išskirtinis, nes visi sumedėjo parko augalai buvo pasodinti, savininkų šiuose. Dėgi, iki šių dienų G. Kughaidto projekto įgyvendinimo metu pasodinti augalai išliko nedaug. Reikėjo sudėti nuo jūrinio laivo keičiant: dėl mokymo ir nuolatinių pabrūžimų, ligų ir kenkėjų (daugiau europiečių, aliešnių ir pilkųjų kėnis, vokiečių ligos, pilkasis svogulys, popierinė berberis ir daug kitų rūšių). Kai kurie dabar parko augantys augalai yra savaiminiai žuvynių medžių palikuonys, kai kurie augalai buvo pasodinti nepaisant gamtos projekto suvaidinti parko teritorijoje veikusių žirnyne ir grūdinių kultūrų darbuotojų rankomis. Dvi visų šių praeitųjų primė parko idėja per visą šimtmetį išdėmė ir 2015 m. pradėjus parko tvarkymo projektą, parkas buvo nepažįstamas ir naujas. Nors primmo parko įkūrimo medžiaga neturima, naujo projekto esmėms metu buvo šiuo kryptiniais dėmesys į žemdirbių atsimintų, atsimintų suvaidinti G. Kughaidto. Parve gauti paraišyti daugių bei laukis sodinti, dabai jau įgyvendinti namais pasiekusių būklę. Tai venas megštamaus G. Kughaidto augalai, tarp pat šiais laikais rūsūs klevai ir liepų bei ąžuolai, įvairūs jautūs bei maumėtiniai giraitės, kamienų apimties išsivysčiusios karnavėdės tuopos.

Šiandien savininkai įgyvendinti projektą. Tiesa naujų sodinti daugių medžių pasodinti 2014-2016. Išsivysčiusios parko teritorijoje, parkas buvo nepažįstamas ir naujas. Nors primmo parko įkūrimo medžiaga neturima, naujo projekto esmėms metu buvo šiuo kryptiniais dėmesys į žemdirbių atsimintų, atsimintų suvaidinti G. Kughaidto. Parve gauti paraišyti daugių bei laukis sodinti, dabai jau įgyvendinti namais pasiekusių būklę. Tai venas megštamaus G. Kughaidto augalai, tarp pat šiais laikais rūsūs klevai ir liepų bei ąžuolai, įvairūs jautūs bei maumėtiniai giraitės, kamienų apimties išsivysčiusios karnavėdės tuopos.

Tudor Style Architecture in Žagarė

Seniai, labai seniai... Tuobrai – Anglijos karalių dinastija valdė 1485-1603 m. Tudorų architektūra sujungė su gėlių laikais pradėtą pastatyti valdant pirmiesiems keturiems Tudorų monarchams nuo 1485 iki 1560 m. Tai buvo metas kai pilis, gabalėlis atremti kampanų puošnūs, keli dvarai, nuolatini prami šedevrai. To metais dvasią galitę puosyti skulptūrai Aleksandro Duma istorinius nuotykius romanus. Tudorų stiliaus atgimimas Jungtinėje Karalystėje įplitė XIX a. pabaigoje. Jis rėmėsi Anglijai būdinga viduramžių architektūra gyvenamosiųjų pastatų laikotarpiu. Madrigal architektūros stilius paplito po pasaulį, ypač britų kolonijose.

Žagarės dvaro stilius supa įvairios pastatų sodybos pastatai, kuriuose ryškios angliečių neogotikos, vadinamo neo-Tudor stiliaus bruožai. Tudor Revival) Baka. Šis stilius, benamio XIX a. pab. istorizmo architektūroje kontekste. Lietuvių medžiaga. Jo pagrindas galima pastebėti jau XIX a. 1-oje pusėje stilytose romantizmo neogotikos stilytose (pvz. neomodernis Raudonės pilis 1854 m., rekonstruota pagal Italų architektą Ottavio Antinori (1757-1851) projektą). I Žagarės dvaro sodybos pastatų galima apžvelgti, jog Narykūnų pastatymo ne tik geru skoni, bet ir dūmėjusi suomet moderniais šikimais namais, kaip tik amalinai. Žagarės dvaro parko aplink centrinis rūmai, kuriose įsikvėję Žagarės regioninio parko šaltųjų centras, išsivysčiusios Tudorų stiliaus pastatų kompleksas susideda iš penmos, arklės, manžos ir rėtinės, arkinių, šėlio, aludarių, šventiško namo, kaplyklos, sargų namelių ir kitų objektų. Žagarės dvaro šaltųjų gali ne tik apžvelgti istorinio stiliaus pastatus, bet ir Žagarės regioninio parko šaltųjų centro objekto. Smagios kolonijos Kam po George Kughaidto ir parko, kam po XIX a. pab. Anglijų, kam po valstybės įstatų, ir kitų atiras kitų paminklų.

XVIII ir XIX amžių sandorine romantizmo šėlio (kaike Europoje buvo atsiglėbta į praeitį) – viduramžių. Naujienai statiniai pastatėti gotikos elementais, smuo restauruoti. Anglijos gotika šiuo periode tapo įprastu šaltųjų vėgų Europoje ir jau nuo XVIII a. pab. Tudorų stiliaus elementai buvo pastatėkim kuriant viduramžių nuolatik. XIX a. 2-oje pusėje buvo pabrėžiami mažiau įpopdingi Tudorų periodo architektūros aspektai, kurie turėjo primesti karkas namas, kam kordėdus. Tai rodo užsakovo išskirtinumą ir pasipriešinimą masinei produkcijai. Neo-Tudor stiliaus pastatai tai vėlyvasiu XIX a. neogotikos rados fazė, kurioje išsivysčiusios pertvėnos, statiniai išsivysčiusios medžiagų tikrumu, atkūrimo konstrukcijomis ir dailiųjų sukurtų ornamentų šaltūmams.

Žagarės dvaro sodyba priklausė Narykūnų šeimai nuo 1950 iki 1922 m. Tai viena didžiausių šėlio sodybių Lietuvoje. Dvarą Dmirijus Narykūnas įsigijo iš Aleksandro Zubovo ir rekonstruavo stiliaus praeitį rėmėsi paverstis juo įprastą rekonstruoti. Jo sūnus Georgijus Narykūnas toliau plėtojo dvaro statinius, ypač ponesėtas žirnyne. Jis su architektu E. Arden Mery'yu susijungė, ypač Anglijos dvaruose perstatomų kampanų pabrūžimus. Žagarės dvaro suvėdė tamamytį kampanij. Tik Žagarėje pastatė šėliotygi daugių darvniais.

Didžiojiu žiediniu maršrutu nueisim apie 2,8 km, mažesniu – 1,8 km

PRIE DAUGELIO AUGALŲ RASITE INFORMACIJĄ APIE JŲ KILMĘ IR SAVYBES. BASKITE ATSAKYMUS Į ŠIUS KL AUŠIMUS:

- Kas skleidė buki ir sorobą lapą?
- Kodėl sėdimasis klevas pavadinatis sėdimasis?
- Iš kokių medžių dažinusiai gaminama muzikos instrumentų klavštai?
- Iš kokių medžių medienos pagaminta Vienos operos scenai?
- Kokia rūšis tai daugelis nei 2000 metų lėkėsių?
- Kokio lietuviško medžio mediena kleidavė?
- Kokio žio parko apylinkėse rudėnį namūtą apylinkė?
- Kokio medžio kammas trūkiamusias burtinų cietams?
- Kokio medžio mediena Europoje praeinama pabrūžinti?

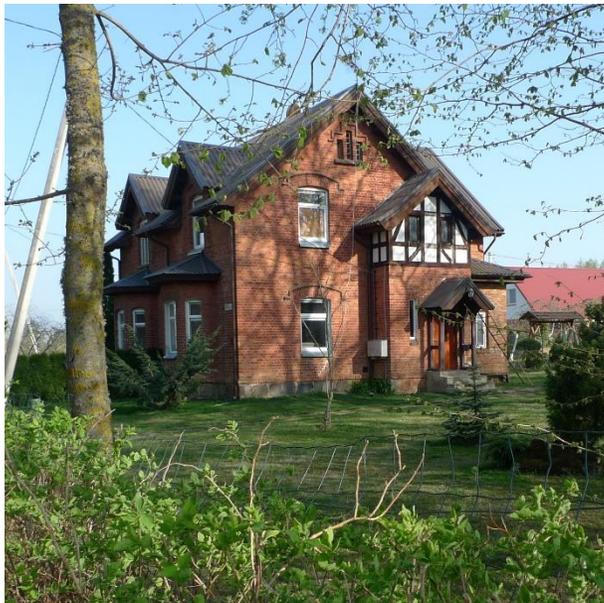
Atsakėte į visus klausimus? – sveikinamė! Esate tikri Žagarės dvaro parko medžių ekspertai!

Didžiojiu žiediniu maršrutu nueisim apie 1,8 km, mažesniu – 0,9 km

ŽAGARĖS DVARO SODYBOS KOMPLESKĄ SUŠAUGOMI VALSTYBĖS SAUGOMI NACIONALINĖS REIKŠMĖS OBJEKTAI:

- Rūmai
- Lėdėnai
- Pienės namas
- Pienės
- Pietų sargų namas
- Kaplyklos pastatas
- Artras namas
- Šventiško namas
- Pirma arkidė
- Rūtinė
- Maniežas
- Sandėlis
- Arkininko namas
- Sėdimojo namas
- Aludarių namas
- Malūnas
- Šėrio namas
- Astra arkidė
- Šėrio namas
- Šėrio rėtinis sargų namas
- Bytų sargų namas
- Parko tvora ir vartai
- Parkas

ON THE ARCHITECTURE ROUTE YOU SHALL SEE BEAUTIFUL TUDOR REVIVAL STYLE BUILDINGS

EDUCATIONAL GUIDEBOOK FOR YOUNGSTERS OF ALL AGES INVITES TO EXPLORE THE NATURAL VALUES OF ŽAGARĒ MANOR PARK

Recenzavo:
Žagariņu reģionālās parka darbinātājas: dārznieks Mindaugs Gaļiņš, videsoloģe/specialiste Modesta Beļkšene, Saeuļa Mārtiņa, Giedre Rāķiāne; Lietuvas moksliņu reformulāciju ieviešanas centra Gantins ir ekoloģijas uzglāma spēlīšu metodoloģe Tomasa Pūksis

Redagavo: Vīrgina Druviete

Ilustrāciju ir raksturojis: Pauliis Jūlijs
Neatruaiku autori: Almantas Kulbis, Saeuļa Mārtiņa, Tomasa Pūksis, Jurga Inčinskāte-Smelāne, Vikmeleja Commons, Žagariņu reģionālās parka direktors arhivā

Su ledinys pamegta (izpildendānā projekta „Jūras sādā spēmedinā dāgmas kaulins pavēl vārtēnā” (L1-144, Noveforhtentāgā). Projekta sākama pagēnētā sēnē dāzā parkā turmā gūlētā, (sāgēnētā gēnētā ir kultūras pavēl, tēnētā padāgās lārtēgā. Projekta partneri – Jāgāzē rāgēnā savkābē, Zēnāpētā sāgēnētā teritorijā dāgēnētā Žagariņu reģionālās parkā (grāpē, Latvijas biotēnāloģijā ir tehnoloģijā universitāte, Gantins pavēl fonda. Projekta finansējā 2014–2020. mēdā lēnēnā 4.4. Latvijas ir Lietuvas pēgēnā, dāgēnā 651 tēnētā eirā. Gēnā – dāgēnētā Europas reģionālās pāhūs fonda finansēnā 723 tēnētā eirā. (L) Jāgēnētā turmā atbānē Gantins pavēl fonda. Jāgēnētā spēlībēnētā nēgēnētā bēnētā, kād jās atpazīnē Europas Sāgēnētā noomē.

Turīnys

Pražmē	4
Kāp nāsdētis knēpā?	5
Parkā – žmogaus ar gamtos kūriniai?	11
Kiek parko medžių?	34
Medis ir art	47
Pavasarī parle	64
Kas samēkta rodenī?	80
Kāi samēnēt pūzāi	94
Kerpēs, līvepūkētē pūhūs plauzāi?	110
Grybija	124
Strauluočiāi – nē dramblīāi	144
Boružijā pamoka	157

Parkai – gamtos ar žmogaus kūriniai ?

Kādā žmonēs priekšē parkā? Parkus žmonēs kūnē jau priēl tūkstančus mēdā. Mēs, sēnētās, mēdāmās pāraulēt, dābārtēnās parkāi bānētāi bānētāi, pēlētā vāsuomēt, tāčāi sūstēnētāi jū pānālumā lēk – tā jū vieta gamtos ir žmoniū sūstēnētāi, žakama gēnā mōjū bōjū. Šķirāi tik mēstēlāi: gēnā nārnā vāltēnāi sodindānēt vītū kītā mēdā, o dvarinānāi, pasikōvētē žinomas arhitektūnē nē tik rūmānāi stābēt, bet ir jū aplināi sukūrēt, jānēdānēt pānānētānās parkus. Lietuvoje ilikōi sīmāi jvairāus dāzēdō ir bōkles parkū. Nēlikus savinānū j daugumā parkū emē sķēvōrtis natūrāi gamtā. Svētīmōrtis medžiāi jōn tūpūtē nēkātā nōn dānā jū mōjū kīmāto sūgēnētā gāi jānēt savāmē. Tēdēt parkāi jū jūg savītā bāndmūj lāskētāi, kāp ēlētōnēt vītū medžiāi ir kēnām bānēt jāvītēnēt, varjānētis sū vītēnās dēnēdēfōnos rōlīmīs. Tik sēnētās parkosē aptināmāi kāi kurē kadāisē parkosē auginēt žolnāi augāli. Ūksmīgus parkus pamēgō pāukčāi, līkōnōpāmāi, vābzēdāi ir kītē bēstūburāi gēvōnāi. Natūrālos gamtos sūgēnētā j sēnētās parkus jdomus rēlīkņus, masinānētis gāntinānētis ir žādānētis dāgā atpādmūj.

Žagariņu parkas – vienas dīdžānētā j vērtīgānētā Lietuvoje. Kēlo tarp Jōnīliko ir Žagariņu abjēgēs pūnsē daugānē nēl 70 hektāru plōtē jvairāi laikotarpāi pasodinēt žēklnāi sūpā XIX amžūnējē pastārtus vētjēgō klāsiczō stīlus rōmēs. Rōmū stābōs laikotarpā parkas: bōvō viēnētās masyvas, apvērtās, jējmas ir jvāzānētās saugomas. Iki dābāi ilikōi trīs sārņū nāmēlāi.

Parkā pācētās plānōtē ir sodinēt XVII amžūnē, tāčāi apie šj jō laikotarpj žinoma māžiā. Dābā jū ilikōi kēlī sīmānētāi medžiā, tadā parkas pārlūkō ēdīkams Zubovans.

Kas kūrē parkā?

Žagariņu parko kūrētās Georgas Kuphalītās

Georgas Frydričs Ferdinānds Kuphalītās (1853–1938) – vienas žymānētā parkū kūnētā Rōmūs imperijō, veltās – Latvijas Republikōje, Vokietijōje. Gēnā mōkōtējē lēnēnōje, mōkēi dviemētējē sodinānētās mōkōjēnētā mōkōjēnētā, Vokietijōje, veltās tobulnōjē jvairāusē žymānētās Vokietijōs sodosē ir parkosē. Pōtsdāno imperatorlīkōjē sodinānētās mōkōjēnētā pamēgō pēicēzēnētā komponānēvō mōkōjēnētā, o nāo 1878 mēdā pācētō kūrēt ir jēgēvōndētē parkū projekts savārānētāi. Bōdāmas 27 mēdā, atvērō j Rōmūs, pācētō dīrtō mēsto sodū dīrētōrjūnē. Viēnās dīdžānētās tuomētēs Rōmūs imperijōs mēstjū pāhūs G. Kuphalītās ilikōj jipōdē: trīko žakamas, mēstās atrodē tamsās ir nētūs. Pēr 34 darbo mēdās jās neatpāzētāmāi pākēitē dabārtēnās Latvijas sodnētj. Suprojektāvō žakājā Rōmūs mēsto sistēmā, ilikōsijā iki dābā, gēnā līkōtīnētjū pastātj ar rōmūs sūformāvō nē atkīnētās parkus ar sķēvōnē, o sūjūgē žēklnētjū j viēnīgājā pastātj mēsto karkāš. G. Kuphalītās sukūrē ir pērtākē daug kītj Latvijas, Estijōs, Rōmūs, Prūsijōs

Uzdānōtīs

Parko atvērūkas
Mēstjū sēnāmēstjūosē ir vāzēdōgēs gamtos vietosē kartās jēnāmāi stācā-kāmpāi nēnāi, kuriosē pasinētā kryptēnē gerāisāi matjū vietōs rēpēnētōjāntās vāzēdētīs. Pāisēkōkētē grāzāsōjē Žagariņu vāzēdētj, rāskētē dēlīm jipōdinānētj rāskjū j sudārtāitē atvērūkē kompleksā.

Pasidārtjētē A3 formātō kēto pōpētānās arba kartōnō rēmēl j tvirtj zētē amēs pāstātōnētj lāiklīj, tārkin, trīkoj. Rēmēl gāi pālāyēt j draugās, tadā lāiklīs nēbōtānās.

Pro j jvairānētīs kryptīs ir atbūmās stēbēdāmā vāzēdōgēs parko vietas, pāisēkōkētē gerāisōjē kadro. J ūdēsukōkētē fotokāmerā, telefonā jdomāisūj aptiltj vāzēdētj kompleksā pasijūkētē reģionālās parko darbotōjāms arba pāskēlētē socialisūosē tīnkļosē, pažymēdāmāi grōtāzēmēmīs. Gāi j jūnētj sīnētās vāzēdētjū jās jū atkōnētj dīmējēj parkotjvīnētāi ir krāzōvāzēdētjā spēcīlās tēkētē nēdētj, žēmā.

Rēmēlīs ūzduzāi
Parko vāzēdētīs – jvāzēdētjū atvērūkas

Klausīrāmī

Kēlētj vāzēdētj pācētētj parkē, pājūstē jō atmosfērē. Apisānētj G. Kuphalītō ekspozīcijōje daugānē sūzēnētōs apie parko kūnētj. Sūstēkētē jādūkōjē parko viētōjē j sūstēkētē dīkūzjū „Žmogaus ir natūrālos gamtos balansas parkē”. Išsākjāmā jvairās noomēs, atsākjētē j klāusīrāmī.

Kōdēt žmonēs vītā dābā parkosē ir kāp kēnānē jū pāskīrtīs, funkcijōs?
Kōdēt sēnē parkāi atbūmāms ir atnāujāmāms? Kōdēt parkāi tvārkōmē ir prītīmō?
Kō jūnētj noomēs, nēkās atsākjētē Žagariņu parkē ir kā pūlītē? Kōkōs viētas atrod nēvērtētīs ir nēpāstēbētōs?
Ar sēnētās parkē apģijvēmūs pēlētā vērtīgēnētj ūz sūžēlās dīgēlēs? Gāi jūnētj atrodē priesīnētj?
Viēnās tējgēsus pārgjētē argumentāis ir faktās.

Kōkōs G. Kuphalītō sukūrētās parkus žinētē? Kurios jū tēko aplānētj?
Kōdēt parkū kūnētj nēosīnā medjū tālp jvāzē mōkē? Kāp jū līdētō medjūs?
Kas jū medīs viēnētjū?
Kas jū dekoratīvētē medjō, krūmō formā?

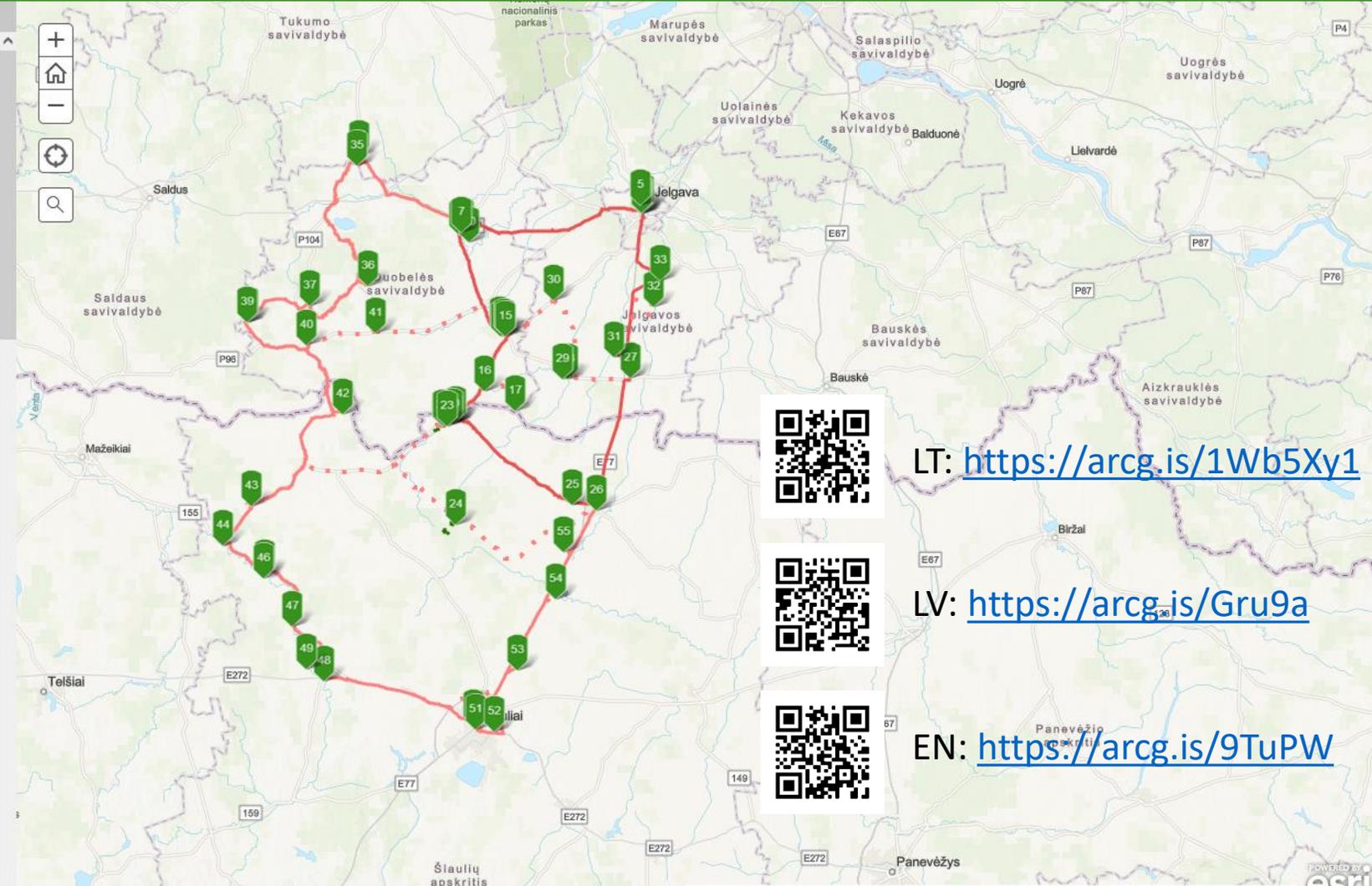
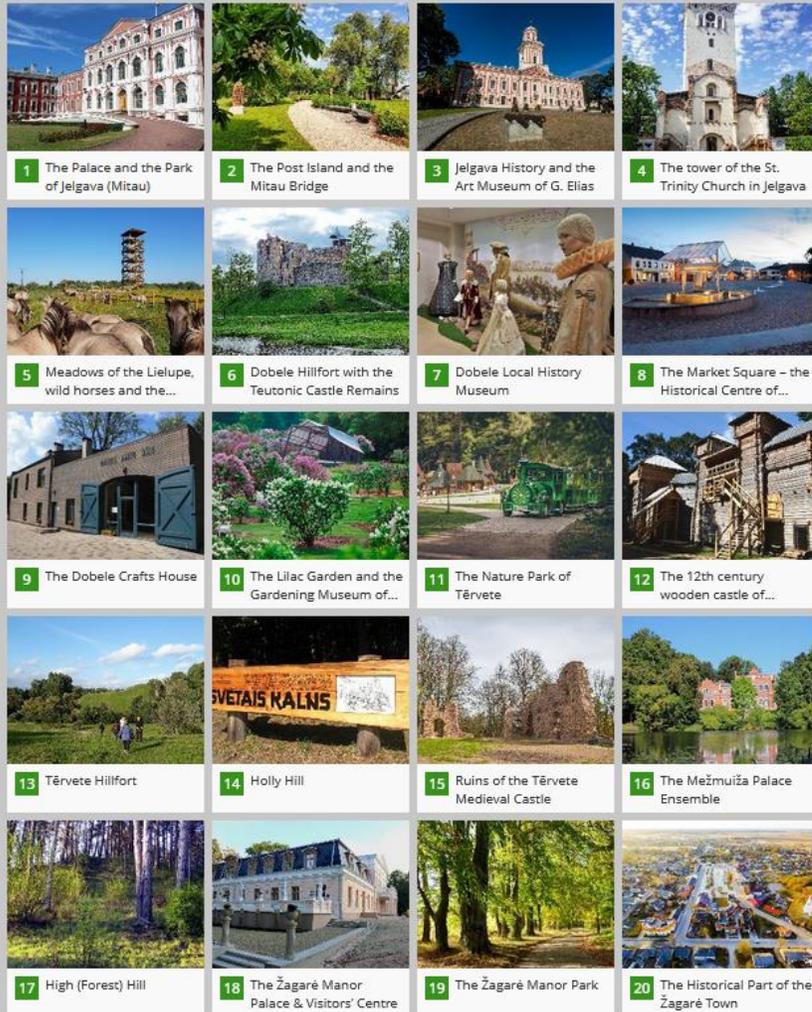
Māumēdynē
Parko rībōzēnētīs
Kēnō ausjū kyšō?

TRAVEL ROUTE FOR ACTIVE TRAVELLERS „THE CIRCLE OF HERITAGE“

Cultural tourism route through Western Semigallia "The Circle of Heritage"

The main route is shown as a solid red line, extended route in solid pink line, optional sections in pink dotted line, nature trails in green dotted line. This web mapping application has been produced with the financial assistance of the European Union. The contents of this web mapping application are the sole responsibility of Nature Heritage Fund and can under no circumstances be regarded as reflecting the position of the European Union.

About project

LT: <https://arcg.is/1Wb5Xy1>

LV: <https://arcg.is/Gru9a>

EN: <https://arcg.is/9TuPW>

TRAVEL ROUTE FOR ACTIVE TRAVELLERS „THE CIRCLE OF HERITAGE“: BROCHURES IN EN, LT, LV

LITUOVOS PUSĖJE

ZAGARĖS DVARO RŪMAI IR LANKYTOJŲ CENTRAS
Vėlyvojo klasicizmo stiliaus Zagarės dvarų rūmai pastatyti XIX a. viduryje. Rūmai pritaikyti Zagarės regioninio parko lankytojų centrui ir gamtos mokymui. Lankytojų centre galima apžiūrėti interaktyvią ekspoziciją „Dolomito slėpiniai“, taip pat medicilines trolejų, senienų ir kitas ekspozicijas, užsiskaityti edukacines paslaugas ir apsipirti.

ZAGARĖS DVARO PARKAS
Net 70 ha plotu parkas sudarytas iš dviejų dalių. Vakaninė dalis, esanti prie rūmų, suformuota grafų Zubovų laikais – XIX a. pirmoje pusėje. Naujoji parko dalis suformuota 1936–1900 m. pagal žymaus dendrologo Georgo Kuphaldo (1853–1938) projektą. Jis lygime dirbamas žemės lauke įrengė anglišką peizažinį parką. Parke buvo pasodinta daugiau negu 200 medžių ir kitų augalų rūšių. Vėliškiodami parko keliais ir takeliais lankytojai gali susipažinti su įvairiais medžiais ir želdynais, paklikti aplankyti dvaro sodų sodus ir memorialinius objektus.

ZAGARĖS Miesto Istorinė Dalis
Zagare (Sagari) rašytiniuose šaltiniuose pirmą kartą paminėta 1263 m. Miestas nuo seno turėjo dvi svarančias dalis: Senosios Zagarės (karijame Svėtės krante) ir Naujosios Zagarės (dešiniame Svėtės krante) miestelius su savo bažnyčiomis, sinagogomis, kapinėmis, turkais aikštemis. Abi dalys XIX a. pabaigoje susilijo į vieną miestą, kurio pagrindinės gatvės suėjo į dvi turgaus aikštes abipus Svėtės upės.

ZAGARĖS PILIAKALNIS (ZVEIGAIČIO KALNAS)
Piliakalnis įrengtas ant Zagarės ozo, Svėtės kairiame krante. Greičiausiai, pilį statė volkiečiai norėdami įsitvirtinti naujoje žemėje. Tai patvirtina ne tik radiniai, kurie yra ne baltiškos kilmės, bet ir piliakalnio forma – keturkampė trapecija, su grioviais ir terasomis (baltai mego ovalo formą). Archeologai nustatė, kad piliakalnis greičiausiai yra XVI–XVIII a. dvarvietė, įrengta XIII a. neįtvirtintos gyvenvietės vietoje. Zagarės (vėliau Senosios Zagarės ar Aukštadvario) dvaras minimas nuo 1495 m. Piliakalnis lietuvių kunigaikščio Zveigaičio vardu pavadintas tik XIX a. pirmoje pusėje.

ZAGARĖS OZO PAŽINTINIS TAKAS IR REKREACINĖ ZONA
3,6 km ilgio takas vingiuoja per Zagarės ozą ir Zagarės piliakalnį (Zveigaičio kalną), apjuosia Zveigaičių ezėrą. Keliaudami taku galite pasigrožti vaizdingu kraštovaizdžiu ir nuostabią gamtą (pievomis, gvaisiais pušimis, šlapynėmis), apžiūrėti paukščius ir kitus gyvūnus, atgausti jėgas ir smagiai praleisti laiką paklikti įrengtose poilsia vietose ir atokvėpio vietose.

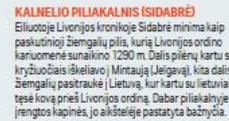
RAKTĖS PILIAKALNIS (RAKTUVĖŠ KALNAS)
Dešiniame Svėtės krante stovėjo Raktės pilis, į kurią 1284–1285 m. atkariavo Ordno spaudimo nešėjas Žemgalis iš Tverės pilies. Po vieto metus jais pėsčiai ir žemgaliai iš Dubelės pilies. Vis tik 1289 m. žemgaliai buvo priversti palikti pilį ir pasitraukti į pasikurtį prieglobstį savo žemėse – Sidabrė. Raktės pilis buvo sugedinta ir nebeatstatyta. Vėlesniais laikais ant piliakalnio buvo įkurtas Naujosios Zagarės katalikų kapinės. Senojoje kapinių dalyje (ant piliakalnio) stovi Raktuvės koplyčia.

MŪŠOS TYRELIO PAŽINTINIS TAKAS
Keliaudami 6,7 km ilgio taku susipažinsite su nuostabią grožio Mūšos tyrelio aukštapiu, aplankysite Mikinaičų ezėrą, Tyrelio mišką, Tyrelio akmenį, Lietuvos partizanų stovyklos vietą, Mūšos tyrelio pažintinis takas (trauktas) Lietuvos rekordų knyga kaip ilgiausias medinis takas pelkėje. Tako pradžioje įrengta poilsia vietė su pavėsiu, lauzaviete, informacija lankytojams. Take prasidė laikyti rinktės, nenkyti.

SAULĖS MŪŠOS MEMORIALAS
Saulės (Šiaulių) mūšis įvyko 1236 m. rugpjūčio 22 d. tarp lietuvių ir Kalvinių ordino kariuomenių. Kalvinių ordinas patyrė pralaimėjimą po kurio neatsigavo ir 1237 m. buvo prijungtas prie galingsio Volviečių (Kryžiučių) ordino. Tiksliai mūšio vieta iki šiol nėra aiški. Pagal vieną iš hipotezių, mūšis įvyko ties Mūšos ir Tautinio upių santaka, todėl Jauniųjų kaimo pradžias statyti mūšio atminimui skirtas memorialas.

KALKNELIO PILIAKALNIS (SIDABRĖ)
Eliuotoje Livonijos kronikoje Sidabrė minima kaip paskutinioji žemgalijų pilis, kurią Livonijos ordino kariuomenė sunaikino 1290 m. Dalis pilių kartu su kryžiuočiais iškelavo į Mintajų (Jelgavą). Kita dalis žemgalijų pasitraukė į Lietuvą, kur kartu su lietuviais tapė kovą prieš Livonijos ordną. Dabar piliakalnyje įrengtos kapinės, jo aikštelėje pastatyta bažnyčia.

JONIŠKIŲ ISTORIJOS IR KULTŪROS MUZIEJUS
Muziejuje ir jo padalinuose veikia nuolatinės ekspozicijos, pristatančios Joniškių krašto archeologijos ir istorijos, etnografijos ir meno paveldą. Viena ekspozicija skirta žemgalijų genies kultūrai. Muziejuje plati edukacinė ir kultūrinė veikla, organizuoja ekskursijas ir ekspedicijas.

JAKIŠKIŲ DVARAS
Dvaras žavi autentiškumu. Išilkę XIX a. pab. statyti dvaro rūmai, ledainė, rūsys ir garo malūno pastatas, parko fragmentai. Dvare vyksta kultūros ir meno renginiai, veikia nuolatinė paveikslų paroda, suteikianti dvarui bohemiską atspalvį.

BALTŲ KULTŪROS PAŽINIMO CENTRAS „BALTŲ KELIAS“
Interaktyvus centro „Baltų kelias“ tikslas – skatinti keliauti ir pažinti baltų genčių kultūros ir gamtos paveldą, šiuolaikinėmis technologijomis, eksponatų kopijomis, edukacinėmis veiklomis pristatoma baltų genčių istorija, kultūra ir gyvensena.

JURGAIČIŲ PILIAKALNIS (KRYŽIŲ KALNAS)
Kairiame Kulpos krante stūkšantis Jurgaičių piliakalnis tapatamas su Kulpių piliu, kurią 1348 m. sugiedojo kryžiuočiai. Ilgus metus kalnas stovėjo pilkas, XIX a. viduryje ant piliakalnio imta statyti kryžius, o XIX a. pradžioje Kryžių kalnas tapo gausiai lankoma sakraline vieta. 1893 m. čia lankėsi popiežius Jonas Paulius II. Šiandien piliakalnis laikomas Lietuvos katalikų šventove, kurią kasmet aplanko tūkstančiai piligrimų ir turistų.

SALDŪVĖS PILIAKALNIS
Saldūvės (Zuviniškių) piliakalnis stūkso Šiaulių miesto rytiniame pakraštyje. Čia stovėjo galinga medinė pilis XIII–XIV a. saugojusi Lietuvą nuo Kalvinių ordino ir Kryžiučių (Vokiečių) ordinų puolėjimų iš šiaurės. Šiandien piliakalnis yra Šiaulių miesto gyventojų ir turistų lankoma vieta, čia vyksta miesto šventės.

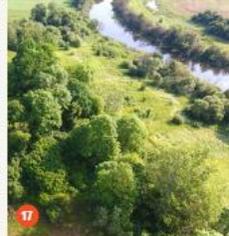
KURŠĖNŲ DVARO RŪMAI IR PARKAS
Kuršėnuose jau XIV a. buvo Lietuvos didžiojo rytiniame pakraštyje. Čia stovėjo galinga medinė pilis XIII–XIV a. saugojusi Lietuvą nuo Kalvinių ordino ir Kryžiučių (Vokiečių) ordinų puolėjimų iš šiaurės. Šiandien piliakalnis yra Šiaulių miesto gyventojų ir turistų lankoma vieta, čia vyksta miesto šventės.

ŠILĖNŲ PILIAKALNIS
Šalia Kuršėnų, kairiame Ventos krante stūkšantis piliakalnis galimas buvo XIII a. šaltiniuose minimas žemgalijų šilėnės žemės centras. Šalia piliakalnio aptikta senovės gyvenvietė, netoliese rastos kapinynas. Piliakalnis buvo gyvenamas iki XIV a. pr. Sovietmečiu dalis kalvos šliužniko kasant žyrą, tačiau piliakalnio aikštelė išliko nepalasta.

REKĖLIŲ PILIAKALNIS
Piliakalnis stūkso vaizdingoje vietoje, dešiniame Ventos krante. Šalia aptikta priešpilio gyvenvietė. Žmonės čia gyveno iki XIV a. Apie piliakalnį pasakojamos įvairios legendos. Ilgainiui piliakalnis tapo aplinkinių gyventojų susiejimų ir švenčių minėjimo vieta.

JURAKALNIO ATODANGA IR APŽVALGOS BOKŠTAS
Jurakalnis – gamtinis požiūriu idomi vieta. Keliaudami pažintiniu taku galite tyrinėti erozijos reiškinio formas (latvų, griovius ir ragavus, kuriose trykšta šaltiniai), šlaituose atšviriančias juros periodo uolienų atodangas, o nuo apžvalgos bokšto pasigrožėti puikiu Ventos slėnio vaizdu.

VENTOS REGIONINIO PARKO LANKYTOJŲ CENTRAS
Ventos regioninis parkas išskirtinis juros geologinio periodo gyvūnų liekanomis. Moderniame lankytojų centre įrengta specialioji ekspozicija sale su dinosauro laikus menančiais eksponatais, interaktyviomis informaciniais terminalais ir stendais bei atkuriama gamtos garsais.

AKMENĖS KRAŠTO MUZIEJUS
Muziejuje eksponuojamos fosilijos, didžiausia Lietuvoje dieninių drūgų kolekcija, tautodailės dirbiniai ir Papilės kapinių radiniai. Taip pat galite pasigrožyti gyvais tropliniais drūgiais. Turistų grupėms siūlomi edukaciniai užsiėmimai.

LUOKAVOS PILIAKALNIS (LOKAVOS KALNAS)
Nušalinę pelkaitės mėsais apjuositoje vietoje stūkšantis paslėptas Luokavos piliakalnis datuojamas I tūkstantmečiu po Kr. – II tūkstantmečiu po Kr. pradžią. Rytiniuose šlaituose čia stovėjusi pilis neminima. Rytiniame piliakalnio pakėpėje aptikta senovės gyvenvietė, į vakarus nuo piliakalnio buvo IX–XIII a. senkapis (suarkimtas). XIX–XX a. dalis piliakalnio aikštelės ir šlaitų nuardyti kasant žyrą.

Sis leidinys parengtas įgyvendinant projektą „Tvarus naujų sprendimų etnologijos kultūros paveldo srityse (L11-444, Novelty)“ ir „Projektas sukūrė pagaminti senųjų dvarų parko turizmo paslaugas, išsaugoti gamtos ir kultūros paveldą bei kurti paslaugas turistams. Projekto partneriai: Jėgavos r. savivaldybė, Latvijos bioteknologijų ir technologijų universitetas, Žemaitijos saugojimo teritorijų direkcija, Zagarės regioninio parko grupė, Gamtos paveldo fondas. Projekto finansuoja 2014-2020 m. Interreg V-A Latvijos ir Lietuvos programa, skirama 733 tūkst. eurų iš bendro Europos regioninio plėtros fondo lėšų. Viso projekto biudžetas – 651 tūkst. eurų. Šis leidinys turėtų atlikti Gamtos paveldo fondas, Jėgavos apylinkėms negali būti laikoma, kad jis atspindi Europos Sąjungos nuomonę.

AKMENĖS KRAŠTO MUZIEJUS
Muziejuje eksponuojamos fosilijos, didžiausia Lietuvoje dieninių drūgų kolekcija, tautodailės dirbiniai ir Papilės kapinių radiniai. Taip pat galite pasigrožyti gyvais tropliniais drūgiais. Turistų grupėms siūlomi edukaciniai užsiėmimai.

LUOKAVOS PILIAKALNIS (LOKAVOS KALNAS)
Nušalinę pelkaitės mėsais apjuositoje vietoje stūkšantis paslėptas Luokavos piliakalnis datuojamas I tūkstantmečiu po Kr. – II tūkstantmečiu po Kr. pradžią. Rytiniuose šlaituose čia stovėjusi pilis neminima. Rytiniame piliakalnio pakėpėje aptikta senovės gyvenvietė, į vakarus nuo piliakalnio buvo IX–XIII a. senkapis (suarkimtas). XIX–XX a. dalis piliakalnio aikštelės ir šlaitų nuardyti kasant žyrą.

VENTOS REGIONINIO PARKO LANKYTOJŲ CENTRAS
Ventos regioninis parkas išskirtinis juros geologinio periodo gyvūnų liekanomis. Moderniame lankytojų centre įrengta specialioji ekspozicija sale su dinosauro laikus menančiais eksponatais, interaktyviomis informaciniais terminalais ir stendais bei atkuriama gamtos garsais.

Kultūrinio turizmo maršrutas po Vakarų Žiemgalį

Paveldo žiedas

https://interreg.lv/1118/EN/1

EUROPOS SĄJUNGA

Interreg

Latvija-Lietuva

European Regional Development Fund

EUROPEAN UNION

Thank you for attention!

Lina Jankauskienė

Project manager

Nature Heritage Fund, PP4

l.jankauskiene@gpf.lt

Interreg V-A Latvia – Lithuania Programme 2014-2020

Sustainable Integration of Novel Solutions into Cultural Heritage Sites/ NovelForHeritage , LLI-444

